

ਸੇਧਕਾਰੀ ਸਿਵਲ।

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਚੂਹੜ ਸਿੰਘ, -ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਚੰਦ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1953 ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਧ 60/ਪੀ.

ਰਿਵਾਜ (ਪੰਜਾਬ) - ਗੋਦ ਲੈਣਾ- ਧੀ ਦੇ 1957 ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਚਾਹੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇ।

ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਐਮ—ਅਨੁਮਾਨ—ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਇਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਰਹਿਤ ਮਾਲਕ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਵੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਸੂਬੇ ਦੇ ਆਮ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਂਟਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਅਮ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਥੇ ਮਾਲੀਆ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਨ.ਐਸ. ਵੈਂਕਟਗਿਰੀ ਅਯੰਗਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਦਾਨ ਬੋਰਡ, ਮਦਰਾਸ (1), ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਿਆਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਵਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ (4), ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ (5) ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਪਟਿਆਲਾ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 10 ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਤਹਿਤ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਸ੍ਰੀ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 19 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, 2 ਕਲਾਸ, ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ 31 ਅਗਸਤ, 1951 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1464, 1465, 1457, 1462, 1376, 1448, 1461, 1463, 1474, 1449, 1458 ਮਿੰਟ, 1470, 1471, 1414, 1459, 4643/1810, 4654/1875, 1878 ਅਤੇ 1466 ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ

ਤੱਕ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 355, 3466, 33510, 3516, 3539, 3737, 3742, 1495, 3753, 1456, 3754, 3744, 1877, 1879, 1919, 2033, 2032 ਮਿੰਟ, 2031, 2410/1971, 2410/1971 ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਆਰ.ਕੇ.ਡੀ. ਭੰਡਾਰੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.- ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਤਹਿਤ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ ਕਿ ਰਾਜ ਮੱਲ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਬੇਟੇ ਚੂਹੜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1950 ਨੂੰ ਰਾਜ ਮੱਲ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡੈਗਟਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਚੂਹੜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ। 31 ਜੁਲਾਈ, 1950 ਨੂੰ ਰਾਜ ਮੱਲ ਦੇ ਭਰਾ ਰਾਮ ਚੰਦ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਾ ਉਸ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਰਾਜ ਮੱਲ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ, ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਵਚਨਬੱਧ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨ.ਐਸ. ਵੈਂਕਟਗਿਰੀ ਅਯੰਗਰ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਦਾਨ ਬੋਰਡ, ਮਦਰਾਸ (1), ਸੈਕਸ਼ਨ 115 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮਾਮਲੇ-

(ਏ) ਕਿ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਬੀ) ਕਿ ਕੇਸ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ

(ਸੀ) ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀ ਨਾਲ, ਭਾਵ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕੁਝ ਗਲਤੀ ਕਰਕੇ ਜੇ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਆਮ ਰਿਵਾਜ ਰੈਟਿਗਨ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਡਾਇਜੈਸਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੈਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੱਧ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਹਿਤ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਸਵਾਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਿਵਾਜ ਉਸ ਕਬੀਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

ਹੁਣ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੀਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਵਾਜਿਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਰਦ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਪਿਤਾ ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਰੀਤੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਆਮ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧੀਆਂ ਜਾਂ ਭੈਣਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੀਤ ਵਾਜਿਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਿਆਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਸਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਜੋ ਕਿ ਮਾਲੀਆ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਹੈ, ਕਾਫ਼ੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਵਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)।

ਦੇ ਗਵਾਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ। ਗੈਂਦਾ ਸਿੰਘ, ਡੀ.ਡਬਲਯੂ., 3, ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਾ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਸਿੰਘ, ਡੀ. ਡਬਲਯੂ. 5 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ। ਇਹ

ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਬਕਾ ਪਟਿਆਲਾ ਰਾਜ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ (1) ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ (2) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਊਂਟ ਸੁਖਵੰਤ ਕੋਰ ਬਨਾਮ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ (3) ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਭੈਣ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਰਹਿਤ ਮਾਲਕ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਵੇ, ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਆਮ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਰਿਵਾਜ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਰਾਮ ਚੰਦ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1949 ਪੀ.ਸੀ. 156

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1949 ਪੀ.ਸੀ. 156

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1936 ਲਾਹ. 991

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1941 ਪੀ.ਸੀ. 21

(1) 1 ਪਟਿਆਲਾ ਐਲ.ਆਰ. 334

(2) 1 ਪੈਪਸੂ ਐਲ.ਆਰ. 117

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1951, ਸਿਮਲਾ 242

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1936 ਲਾਹ. 991

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1941 ਪੀ.ਸੀ. 21

(4) 1 ਪਟਿਆਲਾ ਐਲ.ਆਰ. 334

Atul Sharma

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।